

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3564/2018
21.06.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца Градског центра за социјални рад Београд, Одељење Нови Београд, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Драган Вујовић, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 112/18 од 07.03.2018. године, у седници одржаној 21.06.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 112/18 од 07.03.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П2 200/17 од 21.12.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је забрањено туженој да се приближава ББ на удаљеност мању од 500 метара, те јој је наложено да се уздржава од приближавања ББ на овој удаљености, почев од дана доношења ове мере. Ставом другим изреке забрањено је туженој да приступа у простор места становања ББ на удаљеност мању од 500 метара, те јој је наложено да се уздржава од приступа у овај простор. Ставом трећим изреке забрањено је туженој да на било који начин узнемирава ББ, те јој је наложено и да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања, којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство ББ, почев од дана доношења ове мере. Ставом четвртим изреке утврђено је да се ова мера заштите од насиља у породици одређује на период од годину дана и може бити продужена све док не престану разлози због којих је одређена. Ставом петим изреке одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 112/18 од 07.03.2018. године, жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из става 1 овог члана, на коју се ревизијом указује, док се осталим наводима ревизије не указује на повреде поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Градски центар за социјални рад поднео је тужбу ради доношења мере заштите од насиља ББ, коју над њом чини ћерка, овде тужена АА. У поступку је утврђено да је ББ рођена ... године, да је била у браку у коме су односи супружника били поремећени, да је брак разведен, али су супружници наставили да живе заједно, па се нерешена породична ситуација одразила и на односе ББ са туженом, али и на односе тужене са сестром ВВ, са којом не контактира и не разговара. Дуго година ББ је живела са туженом и њеном ћерком у заједничком домаћинству у кући у ... и годинама је од тужене била изложена психичком и физичком злостављању, али и економском, јер је тужена располагала њеном пензијом. Живела је занемарено и запуштено и изоловано од пријатеља, јер јој ћерка, овде тужена, није дозвољавала да прима пријатеље у кућу. Због дугогодишњег злостављања пати од посттравматског стресног поремећаја и вербализује аутентичан страх (у комуникацији делује застрашено, прави одбрамбене покрете – као да ће неко да је нападне, а кад јој се скрене пажња ти покрети престају), али дуже од 12 година се лечи и од више психијатријских и неуролошких обољења. Дана 11.03.2017. године ББ је напустила домаћинство у коме је живела са туженом, након што ју је тужена ударила и поливала водом, због чега је ББ, узнемирена и уплахирана, најпре отишла у кућу својих рођака, који су позвали ББ млађу ћерку ВВ. ВВ је дошла по мајку у ..., затекла ју је у папучама, у мајици на бретеле, доњем делу тренерке и блејзеру, хигијенски запуштену и лошем општем стању (притисак 200/120) и без личних докумената. ВВ ју је одвела у свој стан у ... и од тада ББ живи са млађом ћерком и зетом. Када је дошла у ... и покушала да врати мајку у породичну кућу у ..., а ББ то изричито одбила, тужена је манифестовала агресивно понашање и према сестри, али и према полицијским службеницима, који су били присутни по позиву ВВ супруга.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови основано закључују да орган старатељства јесте овлашћен да поднесе тужбу ради изрицања мере заштите од насиља у породици, а да описано понашање тужене према ББ, представља насиље у породици, у смислу члана 197. Породичног закона, па јој је побијаном одлуком правилно изречена предложена мера ради заштите од насиља.

Наиме, одредбом члана 284. Породичног закона („Сл. гласник РС“ број 18/05), одређено је да се поступак за заштиту од насиља у породици покреће тужбом (став 1. овог члана), а да тужбу за одређивање мере заштите од насиља у породици, као и за продужење изречене мере, могу поднети: члан породице према коме је насиље извршено, његов законски заступник, јавни тужилац и орган старатељства (став 2. истог члана). Из наведеног произилази да орган старатељства, у име лица за које налази да је изложено насиљу од стране другог

члана или чланова породичног домаћинства, може поднети тужбу за одређивање мере заштите од насиља у породици, што је у конкретном случају и учињено, а да услов за то није и да је жртва насиља парнично неспособно лице, што чини неоснованим наводе тужене из ревизије да орган старатељства није могао подићи ову тужбу у име ББ, из разлога што он није ни њен законски заступник, ни пуномоћник, нити је за заступање имао потребно овлашћење.

Насиље у породици, дефинисано одредбом члана 197. став 1. Породичног закона, подразумева понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице. Карактеристични видови насиља (именовани облици), одређени су ставом другим истог члана, уз одређење да се насиљем у породици сматра и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање, које један члан породице испољава према другом члану породице (неименовани облици насиља).

Правилно тумачење наведене одредбе подразумева да, да би се радило о насиљу у породици, мора постојати јасна граница између жртве и насилника, при чему је члан породице – жртва насиља, подређен и немоћан у односу на члана породице који се сматра насилником, који вољно-дрским, безобзирним и злонамерним понашањем угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице (жртве). Разграничење између насилника и жртве у породичном окружењу од утицаја је и на утврђење постојања насиља у породици, али и за одређивање адекватне мере заштите од насиља, чија је сврха спречавање и престанак понашања које представља насиље.

Из утврђеног чињеничног стања, судови основано закључују да се понашање тужене може окарактерисати као насиље над ББ, јер се у конкретном случају ради о озбиљном и трајном злостављању - и то психичком физичком, економском, али и довођењем у стање хигијенске и здравствене запуштености, што је све заједно код ББ довело до озбиљног угрожавања њеног психичког здравља и стварања осећаја озбиљне узнемирености и несигурности, а посебно страха, који она сада физички вербализује и у комуникацији са другим особама (прављење одбрамбених покрета), а што јој даје право на заштиту од насиља и оправдава изрицање мере заштите.

Мера заштите од насиља у породици – забрана приближавања и уздржавање од приближавања, као и приступања тужене како ББ, тако и у простор њеног становања, на удаљеност мању од 500 метара, као и уздржавање од сваког другог дрског, злонамерног и безобзирног понашања, који угрожава њен телесни интегритет, душевно здравље и спокојство, изречена је уз правилну примену одредбе члана 198. став 2. тачка 3, 4. и 5. Породичног закона, с обзиром да представља адекватну меру заштите од насиља према утврђеној врсти и обиму насиља.

Без утицаја су на законитост побијане одлуке наводи ревизије којима тужена истиче да судови нису утврдили и да остаје нејасно да ли је здравствено стање ББ (више дијагностикованих психијатријских и неуролошких обољења), последица насиља које је она евентуално раније трпела од свог супруга или је узрок томе понашање тужене. Наиме, предмет спора у овој правној ствари није утврђење узрока обољења које има ББ, већ основаност захтева за изрицање предложене мере заштите од насиља у породици, што зависи од утврђења да ли је

насиље над њом вршено или не. У конкретном случају је утврђено да је ББ трпела и насиље од свог супруга (у току, али и после развода брака), али супруг је преминуо 2010. године, али је неспорно утврђено и да ју је дужи низ година злостављала и тужена, на напред описане начине, што и тужбени захтев чини основаним, а изречену меру заштите од насиља чини оправданом.

На овај начин, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа-судија

Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић